

Impressie van de Algemene Ledenvergadering van Vereniging Het Spinozahuis

Rijnsburg, 19 maart 2022, Dick Blaauboer

Op een stralende dag in maart besloot ik, voor de eerste keer, een ALV van de Vereniging Het Spinozahuis (VHS) te bezoeken. Zoals te doen gebruikelijk vond deze plaats in Brasserie De Burgt in Rijnsburg.

Brasserie Rijnsburg

Voorzitter Paul Juffermans opent even over half elf de vergadering. Op de agenda staat o.a. de financiën. De financiële stukken zijn nogal cryptisch. Er is bij verschillende leden behoefte aan meer inzicht in de diverse inkomsten- en uitgaven posten. Besloten wordt om een compleet financieel overzicht beschikbaar te stellen aan wie daarnaar vraagt. Ondergetekende heeft gesuggereerd om voortaan een jaarverslag te produceren met een overzicht van alle activiteiten, aantal leden etc. Op dit moment heeft de vereniging ca 750 leden.

Paul Juffermans, die de afgelopen 2,5 jaar interim-voorzitter was, had te kennen gegeven deze waarneming te willen beëindigen. Hij blijft nog wel lid van het bestuur om enkele inhoudelijke taken te blijven vervullen.

De nieuw voorgedragen voorzitter,

Erno Eskens, wordt bij acclamatie gekozen. Erno geeft aan geen specifieke Spinoza-kenner te zijn, hoewel hij natuurlijk genoeg affiniteit heeft met Spinoza's werk. Hij is gepromoveerd filosoof en heeft zich in zijn werkzame leven vooral bezig gehouden met de bevordering van de publieksfilosofie, onder meer in de functie van hoofdredacteur van *Filosofie Magazine*, programmadirecteur bij de Internationale School voor Wijsbegeerte, medeoprichter van de stichting Maand van de filosofie, initiatiefnemer van de Socrates Wisselbeker en organisator van de eerste Nachten van de Filosofie. Ook heeft hij ervaring in het uitgeverij-wezen, eerst bij Boom uitgevers en nu bij uitgeverij Noordboek, waar hij een fonds voor filosofie- en wetenschapboeken opzet.

Dorine Heus doet kort verslag over de diverse ontwikkelingen in het Museum Het Spinozahuis in Rijnsburg. Er waren uiteraard minder bezoekers vanwege Corona, maar het project Caring for Spinoza's Library van UvA, de projecten Communicatie, Educatie, Expositie en Contacten met Katwijk (financieel/administratieve organisatie) boekten alle voortgang.

Het Project Vernieuwing wordt belicht door Aart Dijkzeul. Doel is om het museum laagdrempeliger te maken en een link te leggen met de actualiteit. De leden zijn hier enthousiast over. Bij de inventarisatie die anderhalf jaar geleden hiervoor werd gedaan bleek de toegezegde ledenbijdrage aan de verbouwing/vernieuwing ca 65 k€ te bedragen. Diverse fondsen steunen de vernieuwing en zijn bereid daarin te investeren, maar niet in de nieuwbouw (plan is om het bestaande Spinozahuis uit te breiden met een nieuwe vleugel). De Gemeente Katwijk en Provincie Zuid-Holland willen wel bijdragen aan de nieuwbouw. Nog belangrijker is de toezegging van het Spaarbankfonds Katwijk dat bereid is de nieuwbouw te financieren (verlenen van voldoende hypotheek) onder zeer gunstige voorwaarden. De kans is dus groot dat de verbouwing doorgaat!

Afgelopen jaar is een bibliotheekcommissie samengesteld. Er zijn twee collecties: de Spinozahuis collectie en de Domo Spinozana collectie (Den Haag). De commissie gaat zich een beeld vormen van wat wel en wat niet in de bibliotheek gaat komen, hoe inzage in boeken verkregen kan worden etc. Piet Steenbakker is voorzitter.

VHS bestaat 125 jaar. Er was een plan voor een driedaags congres in Den Haag komend najaar; het is echter te kort dag om het gehele congres georganiseerd te krijgen. Er wordt nu een eendaags nationaal congres georganiseerd op 8 oktober 2022 in Rijnsburg. Een tweedaags internationaal congres wordt uitgesteld tot 27-28 juli 2023, de locatie is nog onbekend.

Aan het eind van de vergadering wordt Paul Juffermans bedankt voor het vervullen van het interim-voorzitterschap.

Ter afsluiting van de bijeenkomst is er een lezing door Dr. C. L. (Roek) Vermeulen over *De raadsels van Franciscus Van den Enden, zijn Vrye politieke stellingen* en de vertaling die Vermeulen net af heeft. Na een korte inleiding over Van den Endens verbazingwekkende levensloop gaat Roek, die o.a. ook Spinoza's *Ethica* heeft vertaald, op zijn revolutionaire staatkundige werk in en in het bijzonder op zijn vertaling, die dit voorjaar onder de titel *Vrije staatkundige stellingen* bij Uitgeverij Noordboek zal verschijnen.

Van den Enden haalt Machiavelli veelvuldig aan. Volgens hem is de ware godsdienst het nastreven van het gemeenschappelijk belang. Echtscheiding is gewoon mogelijk omdat het geen zin heeft bij elkaar te blijven als dat alleen maar verdriet brengt. Dat is niet in het gemeenschappelijk belang. Vermeulen geeft een aantal frappante voorbeelden van het taalgebruik van Van den Enden waarbij niet alleen kennis van het Latijn maar ook van het Duits onontbeerlijk is. Veel "ouderwetse" woorden zijn lastig te vertalen omdat ze een specifieke betekenis hebben. Gebruik van "enzovoorts": teken van ongeduld, "zoek het maar uit". Kan nauwelijks vertaald worden. Wie heeft wie beïnvloed? Spinoza ging bij Van den Enden in de leer. Van den Enden wordt in die zin als "proto-Spinoza" gezien. Maar Van den Enden heeft zeker ook ideeën van Spinoza opgepikt. Verder is weinig bekend over hoe Van den Enden zijn navolgers heeft beïnvloed. Voor de geïnteresseerden nog even wachten tot de ver/hertaling van Roek Vermeulen verschijnt.

Erno Eskens

Roek Vermeulen